

Til:
Fakultetsstyret
Sak 2 – vedtakssak

Møtenr: 3/2013
Møtedato: 17.6.2013
Dato: 10.06.2013
Saksnr.: 2013/7466 SMYRE

Forslag til hørings svar fra UiO - Utredning om behovet for juridisk utdanning og kompetanse frem mot 2025

I sitt høringsbrev av 8. april ber departementet (KD) om innspill til utredningen Behovet for juridisk utdanning og kompetanse frem mot 2025. Universitetet har bedt Det juridiske fakultet om å utarbeide forslag til hørings svar fra UiO.

Fakultetet har lagt opp en bred prosess der samtlige enheter og ansatte, samt Juridisk studentutvalg, har vært invitert å komme med innspill til fakultetets hørings svar. Innstillingen har vært gjenstand for diskusjon i flere av fakultetets organer, blant annet Programrådet for master i rettsvitenskap, i tillegg til at samtlige ansatte var invitert til allmøte om utredningen 24. mai.

Vedtaksforslag:

Fakultetsstyret slutter seg til det fremlagte forslaget til hørings svar.

Med hilsen

Benedicte Rustad
fakultetsdirektør

Steinar Hafto Myre
seksjonsleder

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Vedlegg:

1. Forslag til hørings svar fra UiO

2. Innspill fra intern høringsrunde:

- Institutt for offentlig rett
- Institutt for privatrett
- Juridisk studentutvalg
- Juridisk bibliotek

Saksbehandler:

Steinar Hafto Myre

22850032, s.h.myre@jus.uio.no

Til fakultetsstyret:

Framlegg til høyringsvar – utgreiing om behovet for juridisk utdanning og kompetanse fram mot 2025

Vi viser til brev 8. april 2013 (ref. 10/6077) frå Kunnskapsdepartementet der departementet bad om merknader til utgreiinga som er nemnd i overskrifta. Departementet ønskte spesielt merknader til spørsmåla om alternative utdanningsløp for rettsvitskap, om innføring av spesialisering i utdanningsprogramma, om eventuelt innslag av andre fag og spørsmålet om samarbeid mellom institusjonar som har fullt utdanningsløp for rettsvitskap, og institusjonar som har oppretta bachelorutdanningar i faget.

1 Alternative utdanningsløp og samarbeid mellom institusjonane

1.1 Integrrert masterprogram utan nivåskilje i utdanningsløpet

Dei femårige integrerte masterprogramma i rettsvitskap ved universiteta i Bergen, Oslo og Tromsø svarar til den tidlegare juridiske kandidateksamen. Det er denne utdanninga som opnar vegen til yrke som krev juridisk utdanning, i første rekkje dommaryrket og advokatyrrket.

Eit integrert program på fem år, i staden for ei ordning med tre pluss to år, kan grunnjevast mellom anna med at det gjeld ei einskapleg profesjonsutdanning. Utdanninga skal vere tilstrekkeleg for alle juristyrke, utan krav om spesialisering, når ein ser bort frå nokre krav til supplerande utdanning og praksis som vilkår for å praktisere som advokat. Alle emna innanfor ei slik utdanning er i prinsippet like viktige, og læringsutbyttet skal liggje på same nivå, uavhengig av plassering i studieløpet. I praksis har det vist seg vanskeleg å finne studiemodellar med progresjon i vanskegrad og fordjuping frå dei første åra i studiet til dei siste. I all hovudsak er det *ikkje* slik at studentane i dei to siste åra av jusstudiet møter igjen fag dei har hatt tidlegare. Progresjonen ligg mest i at studentane utvidar perspektivet og får meir trening i det juridiske resonnementet og dermed også lærer meir effektivt. I tillegg kjem at masteravhandlninga stiller høge krav til sjølvstende.

Ut frå dette kan ein seie at undervisninga skal liggje på masternivå gjennom heile studiet. Meiner ein at undervisning på masternivå krev særleg kompetanse og bør ha eit vesentleg innslag av forskingsbasert undervisning (slik det følgjer av gjeldande akkrediteringsreglar), er det problematisk å leggje til grunn at dei første tre åra av juristutdanninga kan ivaretaast av institusjonar som ikkje kan tilby mastergrad. Iallfall ved Universitetet i Oslo er det da òg slik at ein ønskjer å bruke dei mest røynde lærarane nettopp i dei første par åra av utdanninga, ut frå det synet at grunnlaget for resten av studiet blir lagt der.

Det femårige integrerte masterprogrammet har eitt års mindre normert studietid enn cand. jur.-studiet. Omlegginga førte til at det vart mindre rom for perspektivfaga (jf. 3 nedanfor) og til fordjuping i nokre av dei juridiske emna, og dette var ei ulempe med den nye ordninga. Skulle ein gå bort frå kravet om at alle fem åra skal liggje på masternivå, ville dei uheldige følgjene bli enda tydelegare. Ein bør heller ta sikte på å styrkje refleksjon og fordjuping i studiet gjennom eit medvite arbeid med studiekvaliteten.

1.2 Avlasting for manglande kapasitet i dei integrerte masterprogramma?

Masterprogramma i rettsvitenskap er mellom dei utdanningane som har flest søkjarar til kvar studieplass. Når det ikkje blir oppretta fleire studieplassar i desse programma, er forklåringa i første rekkje vanskane med rekruttering til lærarstillingane. Andre utdanningsinstitusjonar med program som omfattar juridiske fag, har etter alt å dømme dei same vanskane med rekruttering.

Treårige utdanningsløp ved andre institusjonar kan etter dette vanskeleg opprettast som ei slags imøtekomning av etterspurnaden etter studieplassar for dei som tek sikte på ei full masterutdanning i rettsvitenskap. Ein institusjon som lykkast i å rekruttere tilstrekkeleg med vitenskapleg personale til å undervise på masternivå, kan like gjerne etablere ein mastergrad. I dag synest dette lite realistisk.

Noko anna er å opprette bachelorprogram ved andre institusjonar fordi det er etterspurnad etter kandidatar med treårige utdanning i juridiske fag, eventuelt etter kandidatar med innslag av juridiske fag i utdanning med breiare fagsamansetjing. Utgreiinga gjev ikkje grunnlag for å seie at det er ein slik etterspurnad.

1.3 Opptak til dei siste to åra

Utgreiinga drøftar ulike variantar av opptak til dei to siste åra av jusstudiet ved dei tre fakulteta av studentar med treårig utdanning frå andre institusjonar. Opptaket kan vere til dei to siste åra av ein integrert femårig master eller til masterdelen av eit eventuelt delt program. I det førstnemnde tilfellet er føresetnaden at studenten i hovudsak får godskriving for emne frå dei tre første åra.

Den mest grunnleggjande innvendinga til begge variantane av opptak er det som vart omtala under 1.1 om einskapleg nivå gjennom den femårige utdanninga. Skal treårig utdanning frå andre institusjonar systematisk godtakast som grunnlag for opptak, må føresetnaden vere at den treårige utdanninga ligg på same nivå som dei to siste åra. Eit samarbeid som legg til rette for slikt opptak, må innehalde mekanismar for jamføring av oppnådde læringsmål.

Studentar som etter hard konkurranse har fått studieplass ved ein av institusjonane som tilbyr full masterutdanning, bør sikrast ein rett til å halde fram gjennom heile utdanninga (sjølvsagt under føresetnad av at dei greier alle eksamenar undervegs). Det er òg konklusjonen i utgreiinga, og vi viser til grunngevinga der.

Skal opptak frå andre institusjonar kunne gjennomførast utan å svekkje studiekvaliteten for dei studentane som alt har plass i det femårige løpet, er det vidare ein føresetnad at institusjonane får tilført meir ressursar (lærarar, lokale, utstyr, administrasjon). Å sjå det slik at plassar blir «ledige» ved fråfall av studentar undervegs, er i denne samanhengen ein fiksjon; i den grad det er færre studentar mot slutten av jusstudiet i dag, er det noko som studentane kan nyte godt av i form av mindre grupper m.m.

1.4 Deling av eksisterande femårig integrert masterprogram?

Spørsmålet om deling av dei eksisterande femårige integrerte programma er samansett. Først og fremst er det viktig å sikre at studentar som er tekne opp til eit fullt jusstudium, får halde fram (1.3 ovanfor). Når denne føresetnaden først er oppfylt, blir oppdeling mest eit spørsmål om kva som er tenleg til kvar tid. For studentar som ikkje ønskjer å halde fram gjennom fem år, kan det vere verdifullt å få ein grad i staden for ei karakterutskrift. På den andre sida kan

ein bachelorgrad gje eit misvisande inntrykk av ei fullstendig og avrunda utdanning som er tilpassa yrkeslivet. Kostnadene med ei omlegging av studieordninga må òg vegast mot mogleg vinst.

Etter vårt syn bør spørsmålet om eventuell deling av jusstudiet overlatast til institusjonane.

2 Spesialisering i jusstudiet

Tradisjonelt har juristutdanninga vore lite spesialisert, og i Noreg er også skiljet mellom ulike karrierevegar for juristar mindre skarpt enn i mange andre land. Vi finn att noko liknande i fasthaldinga av at domstolane skal vere allmenne, utan spesialdomstolar og særprosessar. Argument av mange slag har vore førte fram gjennom tidene for denne tilstanden, alt frå faren for eit livsfjernt ekspertvelde til verdien av at folk kan få rettshjelp over eit breitt område utan å måtte oppsøkje dyre spesialistar.

På den andre sida kjem ein ikkje utanom at rettsreglane kan vere kompliserte på mange område, og at det kan vere bruk for ei viss spesialisering.

Ved Universitetet i Oslo har jusstudiet fleire valemne, til saman femti studiepoeng, i tillegg til at masteroppgåva (tretti studiepoeng) har valfritt emne, og at det for ti studiepoeng er eit val mellom tre ulike fag. Studentane kan dessutan velje å leggje meir arbeid i emnet for masteroppgåva ved levere ei oppgåve på seksti studiepoeng mot å velje bort eit valemne. Dei seinare åra er det òg innført ei ordning med valemneprofilar, slik utgreiinga viser. Likevel får alle studentane den same graden, ein grad som i prinsippet kan brukast i alle juridiske yrke.

Vi ser det slik at den ordninga det her er gjort greie for, inneber ein god balanse mellom dei verdiane som ligg i ei generell juristutdanning, og behovet for spesialisering.

3 Innslag av andre fag i rettsstudiet

Tverrfagleg kompetanse er utan tvil verdifull. Innsikt i andre fag gjev grunnlag både for betre teoretisk forståing og for evne til praktisk problemløysing. På den andre sida ligg det grenser i ramma for eit normalt utdanningsløp på fem år. Skal rettsstudiet framleis vere ei profesjonsutdanning, må studiet gje grundig trening i det juridiske resonnementet og dessutan ein solid base av paratkunnskapar innanfor faget. Igjen er det tale om å finne ein balanse.

I jusstudiet ved Universitetet i Oslo er det, i tillegg til examen philosophicum og examen facultatum, obligatorisk med anten rettsøkonomi, retts sosiologi eller rettsfilosofi (ti studiepoeng). Dessutan er det eit rikt sortiment av valemne med eksterne perspektiv på jussen. Fakultetet har mange lærarar med bakgrunn i andre fag.

Innslaget av tverrfaglege perspektiv i dei juridiske faga, til dømes bevislære og alternativ tvisteløysing, blir vurderte som eit ledd i den utviklinga av studieprogramma som heile tida skjer.

Vi ser ikkje at det skal vere grunn til å innføre andre fag ut over det som her er omtala.

4 Fastlegginga av innhaldet av studiet

Vi vil særleg få peike på kor viktig det er at universiteta også for framtida får fastleggje innhaldet av rettsstudiet. Faget utviklar seg, og nye spørsmål og behov kjem opp. Forskinga ved dei juridiske fakulteta har gjennom åra lagt grunnlaget for den nærare utforminga av

studiet, og slik vil det halde fram. Forskarane har god kontakt med det praktiske rettslivet, og fakultetet har dessutan mange eksterne lærarar. Forskinga er i stendig høgare grad internasjonalt orientert. Tilpassinga til krava frå profesjonen har ikkje vore noko problem så langt, og det er ingen grunn til å tru at rammeplanar ville føre til høgare kvalitet av studiet, heller tvert om.

Emne: [kontorsjefer] Juristbehov - Utredning - Høring

Fra: Aslak Syse <aslak.syse@jus.uio.no>

Dato: 03.06.13 20:09

Til: randi.rorlien@jus.uio.no

CC: Kåre Lilleholt <kare.lilleholt@jus.uio.no>, Kirsten Sandberg <kirsten.sandberg@jus.uio.no>, Benedicte Rustad <benedicte.rustad@jus.uio.no>, Elisabeth Pedersen Lange <e.p.lange@jus.uio.no>, "instituttledere@jus.uio.no" <instituttledere@jus.uio.no>, kontorsjefer JUS <kontorsjefer@jus.uio.no>, ior-viten@jus.uio.no

Herved følger høringssvaret fra IOR

mvh
aslak syse

Aslak Syse
Professor dr.juris, MD
Instituttleder
Institutt for offentlig rett
Boks 6706 St. Olavs plass
0130 Oslo
NO-NORWAY
Phone: +4722859484 - Fax: +4722859484
Mail: aslak.syse@jus.uio.no

On 12.02.2013 15:22, Randi Rørlien wrote:

Instituttledere og dekaner,

Sakskartet til i-ledermøtet i morgen er oppdatert:

- SAK A4: oppdatert oversikt over utgåtte avtaler og et nytt dokument i saken "Gjennomførte og planlagte disputaser". Se spesielt side 3 og 4.
- SAK A7 og SAK A8 er nye saker.

Her er lenke til sakskart:

<https://www.jus.uio.no/for-ansatte/organisasjon/ledelsen/instituttledermoter-fu/2013/20130213/sakskart.html>

Vennlig hilsen
Randi

Instituttledere og dekaner,

Minner om instituttleder-møte onsdag 13. februar fra kl. 10.00- 11.45 i Kollegieværelset, DA.

Lenke til

sakskart: <https://www.jus.uio.no/for-ansatte/organisasjon/ledelsen/instituttledermoter-fu/2013/20130213/sakskart.html>

Til Det juridiske fakultet

UiO

Høringsuttalelse fra Institutt for offentlig rett

Behovet for juridisk kompetanse og utdanning fram mot 2025

Innstilling er utsendt til Instituttets ansatte, fra fakultetet via nettlenger. Den ble kort presentert og omtalt av instituttleder på instituttlunsj 21. mai.

Flere av Instituttets ansatte deltok på allmøtet 24. mai, og det ble fra disse tilkjennegitt noe ulike oppfatninger om flere av de spørsmålene som er reist i samband med høringsrunden.

Her skal kort nevnes et par-tre sentrale punkter, hvorav det er en stor grad av konsensus om det første, men noe mer delte oppfatninger om de to øvrige punktene:

1. Bestemmelsesrett over studiets innhold

Juridisk fakultet må være det organet som fastsetter studiets innhold, herunder fagsammensetning, progresjon, eksamensformer mv.

Denne friheten står selvfølgelig ikke i veien for samarbeid med de øvrige juridiske fakulteter hvor det av hensyn til studenters mulighet for forflytning mellom studiesteder, skjer en viss samordning av fagkrets mv.

Friheten må imidlertid ikke begrenses ved at det sentralt lages et opplegg for et bachelor-studium der en sentral, evnt. departemental, instans fastsetter fagsammensetning og læringskrav.

2. Tre + to år, evnt BA & MA

Flere ansatte finner at det kan være hensiktsmessig med en tre + to årstenkning. Dette ligger for så vidt til grunn også for studieordningen av 2011.

I dag kan man få karakterutskrift etter tre år, men dette oppfattes ikke som et avsluttet juridisk studium.

En overgang til et opplegg der studenter skal få et godkjent BA-studium i rettsvitenskap, må føre til endringer i studieopplegget. Av fag som *må* inn i en BA, er et større innslag av metodefag og en BA-oppgave. Dette vil føre til at andre (nåværende) fag må reduseres tilsvarende.

Det er, slik instituttleder ser det, mulig å argumentere for en viss forsiktighet med å sertifisere jurister med BA-grad og med «godkjenning» av at de kan ivareta selvstendige juridiske oppgaver. Fakultetet bør derfor hegne om et femårig helhetlig studium hvor det er gitt rom for en viss grad av spesialisering innen en generalistmodell, slik situasjonen er i dag. Andre har et annet syn på dette spørsmålet.

3. Studiereform nå?

Dersom det blir et vedtak om BA i rettsvitenskap ved UiO, må dette føre til en større studieomlegging. Det er tungtveiende praktiske grunner til ikke å starte opp dette arbeidet, i alle fall på det nåværende tidspunktet.

Det foranstående notatet ble sendt på høring etter allmøtet 24. mai, og før høringsfristen 1. juni, mottok instituttleder følgende substansielle kommentarer til det foranstående:

Fra Eivind Smith:

Det er et reelt og antagelig sterkt behov for tilpassede juridiske elementer i andre fagstudier, i noen tilfelle opp til nivået for en årsenhet. Men dette vil i så fall kreve et opplegg av en annen karakter enn en generell BA-utdanning i

«rettsvitenskap»; den tidligere ordningen med et «offentlig rett grunnfag» gir et godt eksempel. En 3+2-ordning vil altså ikke være egnet til å ivareta et slikt behov.

Fra Asbjørn Kjøenstad:

Jeg synes du kan bruke litt sterkere ord under punkt 3.

Fakultetet har gjennomført fire store studiereformer i løpet av de 30 siste årene, og det har vært meget ressurskrevende, herunder vanskelige overgangsregler. Den siste reformen er i sin avsluttende innfasingsperiode.

Når jeg treffer tidligere studenter snakker de nesten alltid om at de ulike studieordningene skapte store problemer for dem under studiet.

For fakultetet har dette vært ressursødende og splittende for lærerstaben. De tvinges inn i stadige diskusjoner om "deres" og "andres" fag på vei ut eller inn, i stedet for positivt samarbeid om undervisning og læremidler.

Fra Ståle Eskeland:

Jeg har lest utkastet og er enig i alle tre punktene. Punkt 3 kan godt forsterkes.

Det er meget uheldig (skadelig) om vi nå for n'te gang skal i gang med en ny studieomlegging. Det går altfor mye tid og krefter med til slike prosesser, som vi har holdt på med nærmest kontinuerlig siden jeg begynte her for 50 år siden. Gevinsten er meget begrenset sett i forhold til innsatsen.

Jurister "light" (punkt 2) har jeg liten sans for. Så forbehold kan kanskje uttrykkes noe sterkere her også.

Fra Marit Halvorsen:

Jeg er enig i alt du sier, også i at 5 år er bedre enn 3+2.

Hvis vi går over til en 3+2-modell der det åpnes for at andre enn våre egne studenter søker direkte på 4. og 5. studieår, må vi sikre at våre studenter prioriteres plass. I så fall må det opprettes nye studieplasser for å ta i mot ekstra masterstudenter.

Hvis det skulle skje at vi får flere studieplasser på masterstudiet enn på bachelorstudiet – noe som i en 3+2-modell er høyst sannsynlig – må Fakultetet være forberedt på den faglige forskyvning mot fagene som ligger til de to siste studieårene. Det vil få konsekvenser for disponering av lærekrefter, og i neste omgang nok også for forskningen ettersom det blir forholdsvis færre ansatte som underviser i bacheloremner. For sentrale juridiske fag som er plassert i studiets bachelordel, vil en slik utvikling kunne bli til stor ulempe.

Jeg er spesielt irritert over at komiteen ikke har gjort noe ordentlig forsøk på å vurdere behovet for jurister i fremtiden og heller ikke diskutert hvordan en juss-light-modell kan være. Ille er det også at komiteen ikke tar opp problemer ved å spre studieplasser og egen eksamensrett så tynt utover.

Oslo 3. juni 2013

Aslak Syse

Instituttleder

Emne: [kommunikasjonsseksjonen] Re: [kontorsjefer] Høringssak "Behovet for juridisk utdanning og kompetanse frem mot 2025"
Fra: Eli Knotten <eli.knotten@jus.uio.no>
Dato: 06.06.13 17:46
Til: kommunikasjonsseksjonen@jus.uio.no
CC: Giuditta Cordero-Moss <giuditta.cordero-moss@jus.uio.no>, Trygve Bergsåker <trygve.bergsaker@jus.uio.no>

Innspill fra lfP:

Institutt for privatrett har prinsipielt ikke noe imot nye former for organisering av jusstudiet, men i praksis er vi sterkt imot en omlegging av studiet de nærmeste årene på grunn av nylig gjennomført studiereform og den store arbeidsbelastningen en slik reform medfører.

Vh

Eli Knotten
Kontorsjef
Institutt for privatrett
Det juridiske fakultet

Tlf 22859731
Mob 95222354

On 17.04.2013 21:18, Steinar Hafto Myre wrote:

Instituttledere
Programrådsledere
Leder for likestillingsutvalg
Juridisk studentutvalg
Administrative ledere

Kunnskapsdepartementet har oversendt "Juristutredningen" til Universitetet med høringsfrist 5. juli.

Alle institutter, programråd for studieprogrammene, likestillingsutvalget, Juridisk studentutvalg og fakultetsadministrasjonen bes om å komme med sine uttalelser **innen 6. juni**.

Saken legges frem for fakultetsstyret 17. juni før fakultetet oversender sitt forslag til hørings svar til UiO.

Hørings svar sendes kommunikasjonsseksjonen@jus.uio.no

KD sitt brev, utredningen og vedlegg kan lastes ned fra denne nettsiden:
<http://www.jus.uio.no/for-ansatte/aktuelt/aktuelle-saker/2013/juristutredningen.html>

Allmøte for ansatte

Fakultetet vil invitere alle ansatte til allmøte 24. mai kl 10.15-12.00 + lunch.

Program og invitasjon sendes ut senere, men vi ber om at dere orienterer ansatte og ber dem holde av tidspunktet.

--

Med vennlig hilsen/regards

Steinar Hafto Myre

Seksjonssjef, kommunikasjonsseksjonen/Head of Section, Communications

Det juridiske fakultet/Faculty of Law

p.b. 6706 St. Olavs plass

N-0130 Oslo

T:(47) 22 85 00 32

F: (47) 22 85 98 40

M: (47) 924 15962 (VIP@UIO: 31091)

E: s.h.myre@jus.uio.no

Kontoradresse: Domus Nova, St.Olavs plass, 3. Etg.

Ansattpresentasjon: jus.uio.no/personer/kommunikasjon/smyre/index.html

Kart: http://www.uio.no/om_uio/kart/zoom/se10.html

Tanker om juridisk kompetanse og utdanning fram mot 2025.

1.)Mandat

Juridisk Studentutvalg (JSU) er jusstudentenes tillitsvalgte. Det følger av JSUs vedtekter: «**1.1 Juridisk studentutvalgs oppgave:** *Juridisk studentutvalgs oppgave er å ivareta interessene til studentene på Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo. Mellom allmøtene er utvalget øverste politiske organ for fakultetets studenter.*»

JSUs arbeid for studentene i Oslo er grunnlaget for dette notatet. Notatet er utarbeidet av JSU som helhet og det tar utgangspunkt i hva som vil komme majoriteten av studentene til gode. Notatet har det klare utgangspunkt i å verne interessene til jusstudentene ved Det juridiske fakultet, UIO.

2.)Utvikling av jusstudiet

Det er per dags dato mulig å ta master i rettsvitenskap ved tre norske universiteter, UIB, UIT og UIO. Ved UIO har antall studenter (både vår- og høstinntaket) blitt redusert ned til hhv. 210 og 220 studenter. Med 430 nye studenter hvert år pluss inntak av studenter fra andre læresteder (studentene med bachelor i jus, årsstudium i jus og privatister som søker seg over på universitetet) så er det et nokså greit antall jusstudenter. Dessverre er ikke gjennomstrømningen på studiet like bra. Det kan ha mange grunner.

Det er derfor svært mange gode grunner til at en 'exit-modell', kandidater som går på master, men gir seg etter tre år, skulle gi graden bachelor i jus/rettsvitenskap. Det vil bare gi studentene som i dag går på master i rettsvitenskap et ekstra sikkerhetsnett. Det kan til og med gi ekstra motivasjon til studenter som ønsker å slutte på studiet i en tidlig fase. Med forbehold om at dette medfører store endringer av studiets oppbygning.

Det vil dessuten være nokså rettferdig med tanke på at andre studenter på andre læresteder, herunder bachelorstudiene, får en tittel etter 3 års studie på mindre, og muligens mindre anerkjente, læresteder med mindre fagmiljøer.

Når det kommer til inndeling med **bachelor + master (3+2)** er JSU mer tilbakeholden en enkelte andre. Det har to klare grunner.

- 1.) *Svekkelse av dagens tilbud.* Skal en slik inndeling være mulig er det en rekke forhold som det må tas standpunkt til. Helt grunnleggende må retten til studieplass være for de som har kommet inn på master i rettsvitenskap. Skal man også ta inn bachelorstudenter ved f.eks. UIO, så vil det medføre nye utordringer. Dersom antallet studenter ved Det juridisk fakultet i Oslo økes betydelig vil det medføre betydelige praktiske utfordringer i undervisning, lesesalsplasser, eksamensavvikling mm. Allerede i dag har fakultet utfordringer med å

rekruttere nok interne lærere. Dersom antallet studenter øker så vil det kunne medføre en svekkelse av dagens undervisningstilbudet for studentene s ved Det juridiske fakultet i Oslo.

Dersom man innfører bachelorgraden på universitetene så mener JSU at det er naturlig at UIO, UIB og UIT får styringen for hvordan studieløpet skal gjennomføres. Det er de som presumptivt innehar den beste faglige kompetansen og anerkjente fagmiljøene. Det er også et trygghetsmoment i dette; det er vanskelig å innstå for hva bachelorstudentene lærer på de andre studiestedene og hvilke karakternivå de ligger på sammenlignet med studenter som studerer på ved UIB, UIT og UIO.

Paradoksalt nok så foreligger det allerede bachelorgrader i jus. Som vist i kandidatundersøkelsen av studentene på Lillehammer, gjort av Juristforbundet, så ønsket over 90 % av studentene å ta master i rettsvitenskap. Selv om det foreligger en slik mulighet per dags dato er JSUs inntrykk at det er veldig vanskelig å komme inn på universitetene som tilbyr master i rettsvitenskap. Det er åpenbart, noe det virker som det er konsensus om, at bachelorstudentene ikke bør søke med karakterene fra videregående, men med karakterer de har oppnådd i løpet av sin bachelor i jus.

Dersom man lager 3+2 der man i dag tilbyr master i rettsvitenskap så er det naturlig at studentene ved lærestedene får forrang på deres respektive læresteder dersom de ønsker å bygge på sin bachelor.

Dermed kan man tenke seg at dette blir prioriteten i vurderingen ved opptak til master i rettsvitenskap:

- a.) De som kommer inn på master i rettsvitenskap.
- b.) De som kommer inn på bachelor ved lærestedet og etter tre år søker seg videre på samme lærested
- c.) Studenter fra andre læresteder som har avlagt bachelor ved andre læresteder.

- 2.) *Behovet for ferdigutdannede jurister med master i rettsvitenskap.* Det er naturlig å tro at det kan skje en forandring i hvilke ferdigutdannede arbeidsgiverne etterspør. Selv om det intuitivt er nærliggende å tro at bachelorstudenter vil stille bak ferdigutdannede med master i rettsvitenskap, så er ikke det gitt i alle sammenhenger. Til tross for at det angivelig, jfr. utredningen til arbeidsgruppen, vil mangle 7000 med juridisk kompetanse i 2025. Det er enda tidlig å kartlegge hvor bachelorutdannede jobber. Det er mest nærliggende å tro at en del saksbehandlingsjobber, offentlig etater mm. Er sannsynlige arbeidsplasser.

Et alternativ til en inndeling av master i rettsvitenskap er at man hadde lagt bachelorgrader av det arbeidslivet etterspør. F.eks. 'bachelor i saksbehandling' eller lignende. Det kan i alle fall klargjøre hva og hvem som er aktuelle til ulike jobber.

Når det i utredningen uttaler at det i 2025 vil være manko på 7000 kandidater med juridisk kompetanse er det uheldigvis litt uklart hva som ligger i 'juridisk kompetanse'. Det er like viktig å diskutere fremtidens oppbygning som å diskutere hvordan man skal sikre en god

gjennomstrømning av studenter. Heldigvis har arbeidsgruppen startet en spennende og viktig debatt.

En praktisk god løsning ville i så måte vært; fylle opp antall plasser som er ledige ut i fra utgangspunktet inntatte studenter. Med 430 (UIO) studenter som inntas hvert år kunne man sett hvor mange som hadde falt fra i løpet av de tre første årene, og dermed hatt det som utgangspunkt for hvor mange som kom inn fra andre læresteder. Hvorvidt dette ville vært forsvarlig sett ut i fra kvalifikasjoner er en annen debatt.

Yrkestittel "jurist":

Gitt at man går inn for skille 3+2: For at man skal sikre et naturlig skille mellom ferdigutdannede bachelor- og masterstudenter så er det viktig at yrkestittelen "jurist" blir forbeholdt de som utdanner seg i master i rettsvitenskap. Det vil være en naturlig og nødvendig konsekvens av 3+2-skillet. Det vil opprettholde interessen for mastergraden, motivere de som har tatt bachelor til å søke seg videre til master og samtidig sikre at de med mastergrad får forrang i arbeidslivet.

3.) Generalist eller spesialist.

JSUs inntrykk er at studenter i master i rettsvitenskap er ganske fornøyde med dagens tilbud. Man har ulike varianter for eksamen, undervisning, byer osv. ved dagens tilbud, herunder UIB, UIT og UIO. Selv om oppbygningen, herunder rekkefølgen på fagene, er nokså forskjellig så er det ikke utenkelig at en 3+2 innføring vil medføre endringer. Fagene som i dag er spredt på ulike studieår må muligens flyttes, og i enkelte tilfeller kuttes.

JSU tror at eventuelle endringer i rekkefølgen på fagene, på generelt grunnlag, vil være noe studentene i på UIO ikke vil være veldig fornøyd med. Selv om det blir konkludert med at dagens modell er en generalistmodell så foreligger det valgfrihet ved f.eks. UIO; fem valgfag, ett semi-obligatorisk valgfag, pluss valgfritt tema i masteroppgaven. Det er nok til at studentene kan fordype seg i fag og emner de har særskilt interesse for. Det er et godt og nødvendig tilbud til studentene på et ellers hardt studie.

Oppsummering:

Positiv til 'exit-modellen'.

Skeptisk til inndeling med 3+2.

Ved inndeling 3+2: Opprettholdelse av dagens modell, herunder generalistmodellen.

Det juridiske fakultet, UiO

9. juni 2013

Intern høring ved Det juridiske fakultet, UiO, om utredningen "Behovet for juridisk utdanning og kompetanse frem mot 2025".

Juridisk bibliotek vil gjerne komme med følgende innspill til høringen:

1. Strukturen i studiet og lærestedenes autonomi

Juridisk bibliotek har merket seg at hovedspørsmålene i debatten rundt utredningen ved fakultetet har vært om det skal innføres en delt ordning med bachelor og master og om lærestedene selv skal beholde retten til å bestemme innholdet i jusstudiet. Et annet spørsmål som har vært diskutert er graden av spesialisering i jusstudiet. Juridisk bibliotek ser det som positivt med en innføring av bachelor/masterordning fordi det vil gi større fleksibilitet i studieløpet for studentene. Dessuten vil innføring av en større skriftlig innlevering etter tre år i form av en bacheloroppgave gjøre at studentene får større ferdigheter i skriftlige juridiske fremstillinger tidligere i studiet. Biblioteket mener at utdanningsinstitusjonene selv må kunne bestemme innholdet av jusstudiet. De vet best hvilke ressurser de kan utnytte til det beste for utdanningen og jusstudentene, slik at kvaliteten på utdanningen blir best mulig. På den annen side bør enkelte av ferdighetene som inngår i jusstudiet være standardiserte, se videre under.

2. Juridisk metode og digital kompetanse

Utredningen påpeker at det er behov for metodiske ferdigheter som setter kandidatene i stand til å sette seg inn i nye rettskilder og rettsområder man ikke møter i studiet, og behov for en styrket digital kompetanse¹. Biblioteket mener jusutdanningen bør legge større vekt på å oppøve kritisk vurderingsevne, selvstendighet i vurdering av hvilke rettskilder som er relevante for en problemstilling, finne frem til rettskildene, og resonnerer selvstendig på basis av rettskildene i skriftlig og muntlig fremstilling. For å få dette til, må slike elementer inn i læringsaktivitetene i de enkelte emnene i tillegg til at det gis egne kurs i oppøving av disse ferdighetene. Hvis studiet vektlegger profesjonelle/generiske ferdigheter fra starten av, vil det gjøre det enklere å lære seg juridisk metode og andre juridiske emner. Det vil i tillegg kunne legge grunnlaget for livslang læring.

¹ "Gode metodiske ferdigheter og opparbeidet etisk bevissthet gjør det lettere å forholde seg til nye rettsområder og nye rettskilder som man møter i yrkeslivet." (Rapporten s. 16) og "jurister i stadig større grad må beherske digitale verktøy" (Rapporten s. 70)

Metodiske ferdigheter som bør få større fokus inkluderer skriftlig og muntlig fremstillingsevne, evne til å samarbeide, ferdigheter i bruk av digitale verktøy, noe som igjen inkluderer bruk av PC, programvare, søk i databaser etc.

Informasjonskompetanse er et samlebegrep for å ha kompetanse til å vite når man trenger informasjon, identifisere, finne frem til, evaluere og effektivt utnytte denne informasjonen på problemstillingen man står overfor. Det handler om metode og teknikker som lar den som besitter dem tilegne seg ny kompetanse. I lys av økende kompleksitet i rettskildet bildet og at studieprogrammene i jus ikke vil kunne gå i dybden innen så mange juridiske fag, vil behovet for informasjonskompetanse øke. Vi anser det som viktig at denne kompetansen får adekvat plass på jusstudiene.

3. Behovet for standarder innen juridisk informasjonskompetanse

For å sikre at informasjonskompetanse gis tilstrekkelig fokus i alle jusutdanningene er det behov for klare retningslinjer for hva en jusstudent forventes å kunne. Juridisk bibliotek mener at dette bør standardiseres på nasjonalt nivå siden det er helt grunnleggende for læring og utøvelse av jus. Ved at disse standardene implementeres på alle nivåer i et jusstudium, vil det sikre et minimum av likhet mellom jusstudenter fra forskjellige jusutdanninger.

I USA og Storbritannia har de juridiske bibliotekforeningene samarbeidet med bransjerepresentanter for å utvikle standarder for informasjonskompetanse innen juridiske fag. Både American Association of Law Librarians (AALL) og British & Irish Association of Law Librarians (BIALL) vedtok standarder for informasjonskompetanse innen jus i 2012.²

4. Andre tiltak

Avslutningsvis mener biblioteket det bør være økt vekt på metode tidlig i et jusstudium, samt at studentene lærer om internasjonal metode og andre lands rettssystemer i tilknytning til læring av informasjonskompetanse. Det bør utvikles undervisningsaktiviteter som har økt fokus på skriftlige og muntlige arbeider slik det er krav om dette i de forskjellige deler av arbeidslivet. Videre bør studiet gi en innføring i forskningsprosessen, hva det vil si å forske innen rettsvitenskap, hvordan rettsvitenskap fremstilles og redelig bruk av kilder.

² <http://www.aallnet.org/main-menu/Leadership-Governance/policies/PublicPolicies/policy-lawstu.html> og http://www.biall.org.uk/data/files/BIALL_Legal_Information_Literacy_Statement_July_2012.pdf

Med hilsen

Randi Halveg Iversby
Overbibliotekar

Hilde Westbye
Leder for undervisning og forskerstøtte